

Jak být zase mladý aneb Holandskem bez kola

Holandsko prý není Nizozemsko, ale hrabství. Nizozemsko je zas jen jednou ze tří zemí Nizozemského království. Jakási Aruba a Nizozemské Antily také. A Nizozemsko se oficiálně dělí na 12 provincií, např. Severní či Jižní Holandsko, ale také Frísko nebo Brabant. My si z toho všeho v hlavě nechceme dělat guláš a tvrdošjně všude používáme slovo Holland. Holanďanům asi nezbylo než si zvyknout, protože v turistice už ho respektují také. Při jeho představě snad každému vyvstanou před očima sýry, dřeváky, větrné mlýny, vodní kanály a bicykly. Někomu i konopné coffee shopy a uličky lásky.

Čtenáři mých cykloturistických příspěvků se podiví. Nejezdili jsme tam na kole, ale lodí. Změna je život. Zařídil to zeť, který naplánoval svým školou povinným synům týden prázdnin navíc. A protože u pánské jízdy děda nerad chybí, tak jel také. Na sladké vodě tam žádných zkoušek a kapitánských průkazů nětřeba. Na Internetu najdete několik cestovních kanceláří, které Vám takový výlet zařídí. Odhaduji, že jedna z nich má polovinu českého trhu, ti ostatní se dělí o zbytek. My měli pronájem zařízený u té největší a neprohlopili jsme. Levné to nebylo, ale letadlo na Krétu stojí víc. Dostali jsme nejprve nabídku oblastí, kam se chceme podívat, od toho se odvíjel výběr lodí, které jsou v marinách k dispozici. Pak přišlo ještě upřesnění trasy a se smlouvou jsme měli k dispozici itineář do úplně všech podrobností. Při plánování je totiž zapotřebí vědět o každém mostu na trase. Některý pojedete hravě, jiný Vám musí zdvihnout, ale pod některé se nedostanete vůbec.

Přejezd autem přes Německo nemusím rozebírat, padl na něj celý pátek. Náš večerní příjezd byl ohlášen, loď připravená, my v ohrazené marině zaparkovali a nastěhovali se na první noc. Ráno přišel mechanik ukázat kde se to spouští, kde se dolévá olej, nafta a voda. Ještě pár maličkostí u plynové ledničky. Trvalo to dvacet minut a vyjeli jsme. Jestli někdo z Vás řídil kombajn, dovede si to představit. Loď míří kupředu, vy ji vzadu trochu natáčíte. Než se Vám srovná, už musíte točit naopak. A pokud uděláte plnou parou vzad, pak už vůbec netušíte kam to pojede. Před Vámi se objeví most, vy berete do ruky itineář, popřípadě dalekohled a zkoumáte výšku. Většinou nepodplujete a čekáte na zelenou. Taky se Vám tam mohou motat jiné lodě. Častěji se motáte do cesty Vy jim. Ještě do toho může přijít větrík, který Vás nahání zrovna do těch špatných míst, takže se raději připoutáte u břehu či u masivních dřevěných pilotů. Na to jsou potřeba tři : jeden u kormidla, další dva na přivázání obou konců lodě. Ve třetím, čtvrtém z dymadla už hodnotíte způsob připoutání kolegů. (Potěší Vás, když někdo dělá větší zmatky než Vy.) Trochu jsme vždy záviděli modernějším lodím, které měly na přídi i zádi manévrovací motory a jejich přistání se podobalo tanečnímu úkroku vpravo. My měli elektromotor jen vpředu. Ten stačil tak na poslední záchranu při prudším nájezdu. Někdy se Vám nechce se poutat, už už se hnete k úzké propusti, ale zelená ne a ne naskočit, proti Vám jede loď. Tož zas vycouvat, uklidit se. Spěchat se moc nevyplácí. Řidiči na břehu také nespěchají, na mosty si zvykli tak jak my na železniční přejezdy.

Náš výběr oblasti padl na zalidněné centrální Holandsko. Historická města Gouda, Leiden, Haarlem, Amsterdam a Utrecht. Většinou jsme navečer v některém městě zakotvili. Obsluha mostů šla stejně domů, do rána do devíti se odjet nedalo. Pokud jsme se zdrželi na lodi, objevil se městský výběrčí, ale poplatky za stání desetimetrové lodi byly levnější než osm kopečků zmrzliny, které jsme společně zkonsumovali za chvíli. Když nás nezkasíroval večer, tak ráno po osmé určitě. Večerní procházka městy byla téměř jako přes kopírák. Lidí jak mraků, každý má jinou barvu a oblečení. Zástupci usedlých měšťanů, koloniálního dědictví i novodobé migrace. A města hučí, je tam život. Domy bez omítek, bez záclon, zato obsypané koly. Bicykly většinou žádný Taiwan, poctivá holandská výroba s jednou rychlostí, krytem řetězu, dynamem v předním náboji a obrovským, ale skutečně obrovským několikakilogramovým zámekem na uvázání... Vzadu nastalo velké brašny na vše, co je k životu potřeba. Snad by se v nic dalo i miminko vozit, ale na takové případy se dá koupit kolo s jakýmsi kotoučem vpředu. Když jedete s autem, dáváte kolu přednost. A když jdete po ulici pěšky, sakra rychle se naučíte na jaké barvě dlažby se smíte hýbat. Cyklista má prostě přednost vždy. I některé silnice jsou zajímavé : Uprostřed jediný pruh pro auta, po stranách barevné, možná dvoumetrové krajnice pro kola, kde se mohou i protijedoucí auta vyhnout. A vydají se tam všichni !

Mezi městy najdete i v tom zalidněném Holandsku stále šavnaté louky se stády pasoucích se zvířat. Vidíte krávy, koně, ovce i králíky. Výhoda kanálů - nemají kam utéct. Vidíte klasické větrné mlýny, jednoduché domky, honosné vily i obytné hausboaty. Lodě kotví i pod paneláky. Holanďany byste mohli i litovat - musí zařizovat bydlení, auto, několik kol a navíc ještě loď. Nezkoumali jsme však jejich výtěžky a vydání, neviděli jsme jejich pracovní nasazení ani výplatní pásky. Jen jsme se dívali jak jsou všichni spokojení. Jak rádi sedí na pouličních zahrádkách u plných talířů a sklenic. My si tam občas také sedli, ale na jejich porce prostě nejsme zvyklí. Do Argentiny je daleko, ale argentinské půlkilové stejky vám nabízejí na každém rohu. Přitom na obrovských

jezerech byl problém objednat si rybu. Nabídli nám jakousi bílou, druh jsem nepoznal, chuť taky ne. Druhý den jsem raději přešel k těm stejkům. Na dvě deci piva taky nejsme zvyklí, ale sklenička jejich hutného alkoholického piva za tři, čtyři eura se prostě musela pít jinak než ten náš půllitr. Jeli jsme ale pánskou jízdu a chtěli toho vyzkoušet co nejvíc. Občas nás chytl strýček Skrblík a vařili jsme sáčkovou polévku, jindy by na jeden oběd pro čtyři nestačily všechny stravenky, které za měsíc dostávám. Nelitujeme ani té romantiky při vaření a umývání nádobí, ani těch utracených Eur.

Za týden plavby nemůžete vyslovovat mnoho soudů. Máte jen dojmy, pocity. Máte dojem kontinuity mnoha staletí, máte pocit klidu a vyrovnanosti. I když architektura Vám nic neříká, máte slova obdivu pro ty vysoké a úzké domy bez omítky. Všimáte si různých barevných okenic, plastických ozdůbek i soch všude kolem. Možná po měsíci bych mluvil jinak, možná po roce by se ukázaly problémy dřímající pod povrchem. Mohu ale zodpovědně říct, že za ten týden jsem viděl jednou, jedinkrát policii, zrovna v akci. Do jednoho auta už kohosi vedli, hoši z druhého auta sepisovali protokoly. Asi stačilo zavolat, protože ulicemi žádní strážníci neprocházejí. Mohu zodpovědně říct, že jsem neviděl ohnutou značku, vysypaný koš, rozházené odpadky. Zato jsem viděl v raním Amsterdamu kolonu popelářů, metačů a splachovačů. Jeli docela rychle za sebou, za pár minut už za nimi bylo na ulici vše připraveno na nové turisty, pouliční zpěváky, cyklisty spěchající do práce i studenty slavící závěrečné zkoušky.

Potvrzují slova itineáře : při plavbě se nenudíte. Vidíte desítku mostů, každý jiný. Vidíte frontu aut i cyklistů, jak Vám dávají u mostu přednost. Vidíte dálnici, jak mizí pod Vámi a objevuje se na druhé straně kanálu. Vidíte spousty lodí, velkých, malých, ošuntělých i luxusních. Vidíte elegantní domy na pobřeží, omšelé hausboaty zarovnané květináči s palmami i farmy v dálce. Vidíte nákladní lodě kotvící u skladištních hangárů. Vidíte stovky let staré mlýny i zánovní moderní vrtule. Vidíte jakousi mozaiku všeho, film, který se Vám vtiskne do mozkových závitů. Vidíte jen povrch, ale úhledný, čistý, poutavý, fotogenický. Ve velkých městech vás uchvátí hemžení po ulicích a posedávání po kavárnách. Malé vesničky vypadají trochu jinak. Jakoby tam ani nikdo pěšky nechodil, ani na zahrádce nepracoval. Možná s výjimkou profesionálních okrasných zahradníků. Ani děti neběhají po ulici, i krávy se pasou samy. Jen v marketu se dalo někoho potkat. Ale máte se na co dívat i v té malé vesničce. Ale pozor : soukromí je nade vše ! Dokonce při focení okrasné zahrady jsme byli upozorněni, že to není slušné. Že to za plotem je privat. A vyfotit někoho na ulici byl taky problém, několikrát jsme viděli nesouhlasné gesto a digitál raději schovali. Pokud jsme se slušně zeptali, byl výsledek tak půl na půl.

Nevadí, fotek jsme dovezli tisíc. Když je ukazujeme, jsme zase zpátky. Koukat na ně budeme ještě dlouho a mnohokrát. A vzpomínat na neobvyklou, ale báječnou dovolenou také. Na hladký první průjezd pod prvním zvedacím mostem. Na lehce (ale skutečně lehce) ohnutý plot pobřežní zahrádky při manévrování před tím druhým. Na průjezd pod tím, kde byla výšková rezerva dvacet centimetrů. Na kormidlování v dešti ve všem gumovém, co bylo k dispozici. Na míjení zaoceánských parníků a na naši vlajku, která se třepotala na zádi. Na široké obzory na vnitřním moři po odjezdu z Amsterdamu. Na couvání mezi pětímilionovými jachtami v marině. Na lehké pohupování při usínání v centru měst. Na zářící oči desetiletého vnuka, když poslední den bravurně odkormidloval šestnáct mostních oblouků přes Utrecht.

Pokud si odpustíte všude stejné středomořské pláže a all inclusive hotely, pokud vám nevadí stísněný prostor na lodi, oblečení na jedné hromadě a trocha námahy při průjezdu zdymadly, můžete za rok na Holandsko takto vzpomínat také. Možná nejvíc budete vzpomínat na ty kapitány velkých jachet a plachetnic, kteří Vás, suchozemce při každém míjení bez výjimky srdečně zdravili. Zdravili kluky, kteří si splnili svůj sen.

Ing. Petr Hons

